EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 18.10.2024.
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o potpisivanju, u ime Europske unije, Sporazuma o pojačanom partnerstvu i suradnji između Europske unije, s jedne strane, i Republike Uzbekistana, s druge strane

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

- **Razlozi i ciljevi prijedloga**

Priloženi prijedlog pravni je instrument za odobravanje potpisivanja Sporazuma o pojačanom partnerstvu i suradnji između Europske unije i Republike Uzbekistana (dalje u tekstu „Sporazum”).

Odnosi između Europske unije (EU) i Republike Uzbekistana (Uzbekistan) trenutačno se temelje na Sporazumu o partnerstvu i suradnji koji je potpisan u Bruxellesu 21. lipnja 1996. i koji je stupio na snagu 1. srpnja 1999.

Vijeće je 9. listopada 2017. donijelo Odluku o odobravanju otvaranja pregovora s Uzbekistanom o Sporazumu o pojačanom partnerstvu i suradnji. Pregovori o Sporazumu započeli su u studenom 2018. Europska unija i Republika Uzbekistan dovršile su pregovore o Sporazumu o pojačanom partnerstvu i suradnji u lipnju 2022. Glavni pregovarači parafirali su tekst Sporazuma o pojačanom partnerstvu i suradnji 6. srpnja 2022.

Sporazum je važan korak prema jačanju političke i gospodarske suradnje EU-a sa srednjom Azijom. On će osigurati temelje za djelotvorniju bilateralnu suradnju između EU-a i Uzbekistana jer će se njime ojačati politički dijalog i poboljšati suradnja u širokom rasponu područja.

Sporazum o pojačanom partnerstvu i suradnji obuhvaća standardne klauzule EU-a o ljudskim pravima, Međunarodnom kaznenom sudu, oružju za masovno uništenje, malom i lakom oružju te borbi protiv terorizma. Obuhvaća i suradnju u područjima poput zdravstva, okoliša, klimatskih promjena, energetike, poreza, obrazovanja i kulture, rada, zapošljavanja i socijalne politike, znanosti i tehnologije te prometa. U Sporazum su uključena i pitanja pravne suradnje, vladavine prava, pranja novca i financiranja terorizma, organiziranog kriminala i korupcije. Očekuje se da će se dijelom Sporazuma koji se odnosi na trgovinu osigurati bolje regulatorno okruženje za gospodarske subjekte, što će poduzećima iz EU-a donijeti znatne gospodarske koristi. Sporazum o pojačanom partnerstvu i suradnji nije inicijativa u okviru Programa za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT).

Sporazumom se uspostavlja institucionalni okvir koji se sastoji od Vijeća za suradnju, Odbora za suradnju, Odbora za parlamentarnu suradnju (vidjeti glavu VII. „Institucionalne, opće i završne odredbe”) i Pododbora za prava intelektualnog vlasništva te se omogućuje osnivanje pododbora i drugih tijela koja će pomagati Vijeću za suradnju. Njime se također uspostavlja mehanizam ispunjavanja obveza za slučaj da jedna od stranaka ne ispuni obveze koje je preuzela na temelju Sporazuma.

Na dan stupanja na snagu ovaj Sporazum zamjenjuje Sporazum o partnerstvu i suradnji između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Uzbekistana, s druge strane, potpisan 21. lipnja 1996.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Sporazum o pojačanom partnerstvu i suradnji temelji se na ambicijama i potrebama Uzbekistana i EU-a za unapređenjem bilateralnih odnosa u duhu zaključaka Vijeća o novoj strategiji EU-a za srednju Aziju od 17. lipnja 2019. Sporazum će doprinijeti provedbi nove strategije EU-a za srednju Aziju donesene 15. svibnja 2019.

Sporazumom o pojačanom partnerstvu i suradnji osuvremenjuje se Sporazum o partnerstvu i suradnji iz 1999., njegovo područje primjene proširuje se na nova područja suradnje i znatno se poboljšava regulatorni okvir za naše trgovinske i gospodarske odnose u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i regionalnim gospodarskim sporazumima.

Nakon provedbe Sporazum će se korisno dopuniti mehanizmom općeg sustava povlastica (OSP+), od kojeg Uzbekistan ostvaruje koristi od 2021. Taj program nudi dodatne carinske povlastice u zamjenu za usklađivanje s 27 temeljnih konvencija o ljudskim pravima, upravljanju, okolišu i radu.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Sporazumom o pojačanom partnerstvu i suradnji u potpunosti se poštuju Ugovori te se čuva cjelovitost i autonomija pravnog poretka Unije. Njime se promiču vrijednosti, ciljevi i interesi Unije te se osigurava usklađenost, učinkovitost i kontinuitet njezinih politika i djelovanja.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

– **Materijalna pravna osnova**

U skladu sa sudskom praksom, ako se ispitivanjem mjere EU-a utvrdi da ona ima dvostruku svrhu ili dvostruku komponentu i ako se može utvrditi da je jedna svrha ili komponenta glavna ili prevladavajuća, a druga tek sporedna, ta se mjera mora temeljiti na jedinstvenoj pravnoj osnovi, to jest onoj koja je potrebna za glavnu ili prevladavajuću svrhu odnosno komponentu. Iznimno, ako se s druge strane utvrdi da se mjerom nastoji istodobno postići nekoliko ciljeva ili ako ima nekoliko sastavnih komponenata koje su neodvojivo povezane, a ni jedna nije sporedna u odnosu na druge tako da su primjenjive različite odredbe Ugovora, takva se mjera treba temeljiti na različitim odgovarajućim pravnim osnovama (vidjeti, u tom smislu, presudu od 10. siječnja 2006. Komisija/Parlament i Vijeće, C-178/03, EU:C:2006:4, t. 42. i 43.; presudu od 11. lipnja 2014., Komisija/Vijeće, C-377/12, EU:C:2014:1903, t. 34.; presudu od 14. lipnja 2016., Parlament/Vijeće, C-263/14, EU:C:2016:435, t. 44.; i presudu od 4. rujna 2018., Komisija/Vijeće (Kazahstan), C-244/17, EU:C:2018:662, t. 40.).

U ovom konkretnom slučaju Sporazum ima dva glavna cilja i dvije glavne komponente koje pripadaju području zajedničke trgovinske politike i razvojne suradnje. Pravna osnova predložene odluke trebali bi stoga biti članci 207. i 209.[1] Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Napominje se da Sporazum ne uključuje područja koja su u nadležnosti država članica te se stoga njime od država članica ne zahtijeva da postanu stranke ovog Sporazuma.

– **Postupovna pravna osnova**

Člankom 218. stavkom 5. UFEU-a predviđa se donošenje odluke Vijeća o potpisivanju sporazuma.

[1] Republika Uzbekistan je zemlja s nižim srednjim dohotkom uvrštena na DAC-ov popis primatelja službene razvojne pomoći koji vrijedi za izvješćivanje o tokovima iz 2020., 2021., 2022. i 2023., kako je navedeno u članku 3. stavku 3. Uredbe (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa.

Člankom 218. stavkom 8. UFEU-a predviđa se da Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom osim u okolnostima navedenima u članku 218. stavku 8. drugom podstavku UFEU-a kada Vijeće mora jednoglasno odlučiti. S obzirom na činjenicu da su dvije prevladavajuće komponente Sporazuma trgovinska politika i razvojna suradnja, pravilo glasovanja za ovaj konkretni slučaj stoga je kvalificirana većina.

Nakon što Vijeće odobri potpisivanje, u skladu s člankom 17. UEU-a Komisija ima pravo vanjskog predstavljanja Unije.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Sporazum obuhvaća pitanja koja su u isključivoj nadležnosti EU-a, kao što je zajednička trgovinska politika, i ona koja su u nadležnosti EU-a kao dio usporedne nadležnosti, kao što je razvojna politika. Njime se jačaju politički dijalog i suradnja između EU-a i Republike Uzbekistana. Stoga je potrebno djelovanje na razini EU-a.

- **Proporcionalnost**

Sporazum ne prelazi ono što je potrebno za postizanje ciljeva politike jačanja odnosa EU-a i Republike Uzbekistana s ciljem promicanja demokratskih reformi, vladavine prava i održivog gospodarskog razvoja kao sredstva za povećanje stabilnosti i sigurnosti Republike Uzbekistana. Sporazumom se od Unije ne zahtijeva da izmijeni svoja pravila, propise ili norme ni u jednom reguliranom području.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja**

Vijeće se redovito obavještavalo i s njime se savjetovalo u okviru relevantne radne skupine Vijeća, posebno u okviru Radne skupine za istočnu Europu i srednju Aziju (COEST) i Odbora za trgovinsku politiku (TPC) u svim fazama pregovora.

Europski parlament redovito je i brzo obavješćivan tijekom pregovora.

Visoki predstavnik i Komisija smatraju da su ciljevi koje je Vijeće odredilo u svojim pregovaračkim smjernicama postignuti te da se nacrt Sporazuma može dostaviti na potpisivanje.

- **Procjena učinka**

Procjena učinka nije provedena jer se Sporazumom uglavnom ažurira i poboljšava postojeći sporazum o partnerstvu i suradnji te se stoga njime neće uvesti bitna nova područja suradnje koja bi imala znatan učinak na gospodarstvo, društvo ili okoliš. Očekivani učinak pretežno je političke prirode – EU nastoji poboljšati političko usmjerenje partnerske zemlje te ojačati politički kapital EU-a. To može imati pozitivne socijalne posljedice u Uzbekistanu, uglavnom u vezi s predviđenim odredbama o vladavini prava, ljudskim pravima i sigurnosti. Očekuje se i povećanje trgovine zbog poboljšanog poslovnog okruženja, ali ne predstavlja nikakav rizik za određene industrijske sektore ni na jednoj strani, s obzirom na to da se Uzbekistan i EU ne natječu u istim sektorima. Ne smatra se vjerojatnim da će se pripremom procjene učinka ostvariti rezultati razmjerni upotrijebljenim resursima.

2024/0259 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o potpisivanju, u ime Europske unije, Sporazuma o pojačanom partnerstvu i suradnji između Europske unije, s jedne strane, i Republike Uzbekistana, s druge strane

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 207. i 209. u vezi s člankom 218. stavkom 5.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Vijeće je 16. srpnja 2018. odobrilo otvaranje pregovora s Republikom Uzbekistanom o Sporazumu o pojačanom partnerstvu i suradnji.

(2) Nadovezujući se na želju stranaka da ojačaju i prošire odnose na ambiciozan i inovativan način, pregovori o Sporazumu o pojačanom partnerstvu i suradnji („Sporazum”) uspješno su dovršeni parafiranjem Sporazuma 6. srpnja 2022.

(3) Stoga bi trebalo potpisati Sporazum u ime Europske unije.

(4) U skladu s Ugovorima na Komisiji je da osigura potpisivanje Sporazuma, podložno njegovu kasnijem sklapanju,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Potpisivanje Sporazuma o pojačanom partnerstvu i suradnji između Europske unije, s jedne strane, i Republike Uzbekistana, s druge strane, odobrava se u ime Europske unije, podložno sklapanju navedenog sporazuma.

2. Tekst Sporazuma koji treba potpisati priložen je ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik